

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEGOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 6.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 21.

Šibenik, 9. lipnja 1923.

God. III.

Protokol.

Ima preko dva mjeseca, da se u svim političkim i nepolitičkim krugovima, na skupštinama, u parlamentu, u novinstvu, u ministarskom savjetu, jednom riječi svugdje govori u „protokolu“ t. j. o zapisniku, o kome je utvrđeno neko utanačenje između delegata radikalne stranke i delegata revizionističnog bloka. Mnogo se govori o tom zapisniku. No javnost, narod još ne zna, što je u njemu zapravo utvrđeno - napisano, i ako se sve to tiče interesa i kože samoga naroda.

Najmjerodavnije ličnosti, one, koje su sastavile i popisale taj zapisnik, kažu nam, da je u njemu utanačeno, da se ima popraviti dosadašnji režim, da se mora vladati na temelju ustavnosti i zakonitosti, da se na taj način ima stvoriti jedna atmosfera, u kojoj će se omogućiti provedenje pregovora za sporazum između Hrvata i Srba. No ako u ovom dokumentu nije sadržano ništa drugo, nego ono, što nam njegovi stvoritelji kažu, onda nitko ne može da razumije, zašto se zapisnik ne objavljuje i zašto se dopuštaju o njemu svakojaka nagadanja.

Jedno stoji: da je taj zapisnik sastavljen i potpisan od delegata dviju najjačih političkih skupina u državi, i dosljedno, da je u njemu bilo zbilja nešto sporazumno utanačeno i utvrđeno, to jest, da je tu po srijedi jedan formalni ugovor između delegata dviju stranaka, ugovor, što su barem dotični delegati smatrali, da ga mogu prihvatiti i potpisati. Taj ugovor može sadržavati utanačenja najograničenija i najopćenitija. No vazda ostaje ugovor, što su ga pouzdanci stranaka smatrali korisnim i dobrim. Taj ugovor može da ne bude obvezatan ni za jednu ni za drugu stranku, može da bude uvjetovan odobrenjem obje stranaka. No jednako ostaje ugovor sa svim sadržanim uvjetima.

O tom ugovoru čitali smo svega i svašta: arhiv, gdje se ugovor čuva,

to je džep g. Nikole Pašića; ovaj ga je čak jednom i poništio, tako da više ne postoji. Kao da jedan ugovor može prestati da važi, ako netko podere papir, na kome je napisan. Širile su se o tome svakojake bezumnosti. Jedno izgleda istinito, da taj ugovor-zapisnik nije bio još formalno odobren od kompetentnih foruma: od radikalnog kluba i hrvatskog narodnog predstavništva. Tako imaju donekle pravo i oni, koji kažu, kao radikali, da ugovor ne postoji, i oni, koji, kao Radić i Korošec, tvrde, da postoji, to jest, da je još na snazi.

Samo narod ne smije da zna ništa. On mora da šuti i da vjeruje. Ipak malo pomalo, iz krugova samoga naroda, salijeću te sa naravnim pitanjima: Zašto se ne iznese pred javnost cio zapisnik, da se svatko s njim uzogne upoznati i da ga može da ocjeni? Zašto se to toliko dugo drži u tajnosti? — Tko može da dađe tačan odgovor? To mogu samo oni, koji su zapisnik prihvatili. Javnost samo nagada i muči se, da nađe kakav razlog. No uzalud, jer sve ostaje na samom nagadanju.

Iz mnogih izjava, osobito od strane Stjepana Radića, mi cijenimo, da se zapisnik ne objavljuje jedino s razloga, što se obe ugovarajuće stranke boje, da bi pred svojim masama biraća bile štetovane, kad bi se onaj ugovor predao javnosti. Dosad su se držali u tajnosti diplomatski ugovori među pojedinim državama. Kod nas ne može da bude po srijedi razlog, da bi se objelodanjenjem moglo otežati postignuće cilja, u ugovoru uglavljena. Po srijedi su kod nas razlozi demagogije. Vidi se očito: svaka se stranka boji objelodanjenja, da ne izgubi povjerenje narodnih masa. Nešto mora da bude u onom zapisniku, od čega zaziru i biraći radikalni i biraći revizionisti. No kad je tako, postoji li pametan čovjek, koji nije već izgubio svaku nadu u skori sporazum?

biti prvom i jedinom brigom. I radi toga je još užasnija i strašnja pozadina ovoga zločina, jer otkriva jedan tužan, ali užasan ponor: ponor potpune moralne pokvarenosti!

Ako si psihološki kušamo osvjetliti mentalitet ovakvog mladog čovjeka, moramo da zapazimo ove crne slike, koje provejavaju njegovom dušom: pomanjkanje svakog svijetla i pouzdanja u nadosjetni svijet; potpuni obračun sa svakim svetim i plemenitim osjećajem; neha; i prezir za tuda čuvstveni život; mržnju i okrutnost; odanost svakom porivu strasti i neobuzdanosti; pravi prelom sa savješću i pojmom odgovornosti; samo motive čistog t. z. humaniteta i ljudskog čovječanskog obzira, a i ti su u duši ovakvog mladog tipa pokopani; o Bogu, crkvi, molitvi, sakramentima nema ni govora.

Pa kad čovjeka podide osjećaj, da takvih Paskijeviča možda ima oveći broj po našim gimnazijama, realkama, preparandijama, visokim školama, onda istom osjeti, da netko mora da nosi grozno veliku odgovornost za pojave ove vrsti. I tu sad nastaje jedno vrlo zanimivo pitanje.

Sastaju se ovom prigodom u Zagrebu predstavnici zavoda, profesori, učitelji, odgojitelji i vijećaju o tome, kako da se uspješno, stane na put podivjalosti naše mladeži. Vijećaju o tome, kako da se ona uzgoji za ljude ozbiljne, koji će svoju socijalnu i patriotsku dužnost shvaćati onako, kako svi mi želimo. Vijećaju o tome, kako da se iz mladića sviju staleža odgoji jedan rod, s kojim će se ponositi domovina, ali i od njega imati korist.

Što mislite, kakva sredstva predlažu ta naša učena gospoda? Što je za njih najuspješnije sredstvo, da se mladića i djevojku čestito, valjano odgoji i uzdrži na visini? Jednima je to dom i roditeljska kuća, drugima škola, trećima sport, Jednima se čini, da treba naglasiti u odgoju ovo, drugima ono. Jedni predlažu ovakve sisteme, drugi onakve.

No ni jedan (tu na anketi) osim župnika sv. Marka dra Ritića nema snage ni odvažnosti, da predloži i naglas najstariji i najiskusniji sistem: vjerski odgoj! Nijedan od gospode li-

beralaca nema snage ni odvažnosti, da u ovom momentu otvoreno i glasno kaže svima i svakom: *Tamo, gdje se dijete ne odgaja na vjerskim kršćanskim i katoličkim temeljima, nema nikada čestitog odgoja!*

Uvjereni smo, da su ta ista gospoda u dno duše svoje ipak uvjereni, da je vjera prvi i glavni faktor u odgoju. Oni svoju djecu daju u škole i zavode, koji su u rukamama redovnika ili časnih sestara samo zato, jer su uvjereni, da će tamo dobiti najbolji odgoj. I dok gospodin „tata“ s jedne strane ovako postupa sa svojim djetetom brineći se za njegov što bolji odgoj, taj isti gospodin „tata“ pripovijeda u javnosti sve, što je i nije, a nema odvažnosti, da rekne istinu. Zašto? Samo zato, jer bi mu duh našega vremena odredio mjesto među (strašno je to i pomisliti!) - *klerikalcima!* Toga se eto slabi i ovisni ljudi boje! I oni radije govore u vjeter dobro znajući, da od onih njihovih riječi nitko ne će postati ni bolji ni pametniji, nego da će samo svojim ugledom potvrditi „uvjerenje milijuna“, kojim se ne će nikad spriječiti zlo, koje nam prijeti.

Pustimo ih! Mi odvažno krčimo put jedinom ispravnom uvjerenju! Odgajajmo i dalje našu mladež po načelima vjere naše! Sijmo sjeme kršćanske katoličke ljubavi! U svojim društvima i organizacijama dižimo duh katoličke misli i otvorenog katoličkog nastupa! Svladavajmo onaj strah i obzir, što ga je liberalizam savio oko naše inteligencije! Doći će polagano dan, kad će svi, koji su dobra srca, morati uvidjeti, da su se od neprijatelja katoličke crkve dali zavesti. Uvidjet će, da je danas „klerikalizam“ za protivnike katolicizma samo jedna izlika, dok je glavna njihova borba na svim poljima uperena samo i jedino protiv katolicizma. Baš stoga, što oni katolicizam pobijaju svagdje i na svakom koraku, sveta je naša dužnost, da ga mi svagdje ističemo, gdje je samo tome mjesto. Gdje je pak tome mjesto, to će prije moći da odredi naš osjećaj, negoli njihov, kako je, mislim, samo po sebi jasno. Na posao dakle!

Posljedice bezvjerskog odgoja.

Sve su naše novine ovo zadnje vrijeme pune vijesti, osvrta i članaka o strašnom činu, što se tek evo nedavno odigrao u Zagrebu. Glavnim junakom te drame je mladi gimnazijalac Hrvosje Paskijević. Sva se naša javnost silno uzbuđila, jer se najednom, iza ovoga strašnog zločina, otkrio jedan ponor, pun truleži i krvi, ponor, koji svaki dan proždire bezbroj žrlava. Svi zabrinuti i zamišljeni stoje pod dojmom nečega strašnoga i poraznoga, nečega, što ima dublje i jače značenje negoli je dvostruko grabežno umorstvo-ubijstvo dvojice ljudi.

I zaista! Ono, što se nedavno odigralo u Zagrebu, bacilo je užasnu sjenu na odgojne prilike modernog društva i našega savremenog doba. Taj strašni čin gimnazijalca Paskije-

vića, dječaka ugledne i u Zagrebu poznate obitelji, prodrmao je iz mrtvila i one ljude, koji su dosad mirno puštali, da pokraj njih raste i buji njihova omladina te se začlanjuje u razna „patriotska“ društva i u modernom (bezvjerskom) duhu u njima „odgaja“, a da nijesu ni mislili ni brigali se, čim si svoje srce i dušu napunja ta njihova omladina, ta njihova uzdanica!

Istraga je pokazala, da je Paskijević imao ortaka. Pokazala je, da strašna osnova nije niknula samo u njegovoj glavi niti je prljava posao, kojim se on bavio, bio samo isključivo predmet njegove lične zabave i nastojanja. Pokazala je, da najpokvarenije i socijalno najopasnije ideje nalaze zahvalno tlo i među tako mladim ljudima, kojima bi knjiga imala

Radničko pitanje u Dalmaciji.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

KOTOR, polovicom svibnja.

Prošlim dopisom prikazao sam stanje i sve neprilike našega radništva u Dalmaciji. Današnjim hoću da upoznam ukratko našu javnost i samo radništvo s dosadašnjim radom „Jug. Struk. Saveza“, kao i s našim programom budućnosti.

Rad „Jugoslavenskog Strukovnog Saveza“.

Zaslugom poslanika „Jugoslavenskog Kluba“ uvršteno je u ustav nekoliko članaka, na temelju kojih bi se

moralno stvoriti dobri i korisni zakoni u korist i zaštitu radništva. No svi će ti zakoni ostati samo mrtvo slovo, ne bude li se i samo radništvo organizovalo i čvrstom svojom strukovnom organizacijom znalo štiti svoje opravdane interese te prisiliti kapitaliste, koji nažalost danas kod nas još uvijek vedre i oblače, da te zakone i provedu.

Tu zadaću uzeo je na se Krekov „Jug. Strukov. Savez“ u Ljubljani i

Zagrebu, koji svoje blagoslovno djelovanje proteže na čitavu državu, a već danas broji preko 23.000 čvrsto organizovanih radnika, i ako je tek iza sloma i ujedinjenja izvan Slovenije razvio življu akciju. Istina, ovom svojom radničkom organizacijom još mnogo zaostajemo za talijanskom katoličkom strukovnom organizacijom, koja broji 1.500.000 članova. No ne valja zaboraviti, da smo mi tek pri početku. Već sada s veseljem možemo konstatirati, da dnevno sve bolje napredujemo i među radništvom sve više dobivamo terena. Još bolje ćemo napredovati, ako kršćanski osviještena inteligencija, osobito svećenstvo, po našim industrijalnim mjestima bude pokazalo više smisla te više dolazilo ususret našem pokretu i radništvu.

U svibnju 1921. godine osnovano je u Splitu Centralno Tajništvo ovoga našega „Jug. Struk. Saveza“ za čitavu Dalmaciju: da i radništvo Dalmacije okupi i organizira pod jednim samim barjakom bijele organizacije i internacionalne, da ga ekonomski, čudoredno i prosvjetno podigne, da ga odaleči od neplodne i štetne borbe klase, te da mu dade kršćanski smjer u životu. „J. S. S.“ dosad broji u Dalmaciji kakvih 20 raznih organiziranih skupina: solara, duhanskih radnika, javnih poslužnika, pekara, tjesteničara, cementskih, sulfidskih i lučkih radnika, privatnih namještenika, služavka i još nekoliko drugih manjih skupina, koje su još u formaciji. Uspio je, da dosad u svojim redovima okupi 1.800 dalmatinskih radnika. I kroz ovo kratko vrijeme od svoga osnutka može da ipak istakne neke svoje uspjehe.

U više navrata porodio je, da svojim organiziranim članovima svih gornjih raznih struka poboljša nadnice, nekima čak i za više od 100 %. Zauzeo se za nedjeljni počinak solara i pekara. Organizirao je više štrajkova i pri njima tako taktično postupao, da su svi donijeli znatne povišice nadnica dotičnim radnicima. Nastojao je, da olakša nabavu ili opskrbu radnike nekih struka s hranom i cipelama. U mnogim slučajevima intervenirao je kod vlasti i u Nar. Skupštini u prilog kolektivne ugovore. Prošle je i ove godine isposlovao da su sami radnici u svojoj režiji dobili prenos sila iz solana u Pag i ukrcavanje na parobrode. Otvorio je više analfabetskih tečajeva, radničku čitaonicu u Splitu i Pagu, a skoro će i u Kotoru. Održao je uspješni socijalni tečaj za radništvo u Splitu, a u „Radničkom Domu J. S. S.“

u Pagu je otvorio stalno „Kat. socijalno pučko sveučilište“ za izobrazbu svojih organizovanih članova. U Splitu je organizovanim članovima i članicama uz snižene cijene omogućio polazanje „Prosvjetnog Kina“, što ga je otvorio tamošnji „Hrv. Kat. Narodni Savez“!

Naš program budućnosti.

Iz ovoga letimičnog pregleda rada „Jug. Struk. Saveza“ u Splitu možemo vidjeti, kako je on zbilja već dosta učinio za poboljšanje teških prilika našega radništva u Dalmaciji, te u svojim redovima okupio lijep broj članova, među kojima je odgojio i dosta upravo svijesnih pristaša. No mi se ovim prvim skromnim uspjesima ne ćemo ni ne možemo zadovoljiti. Uza sve zapreke, na koje na svakom koraku nailazimo, mi ćemo junački naprijed da nastavimo svoj rad cko proširenja našega pokreta i ojačanja naše organizacije vjerni svojoj lozinci i programu: „Za pravdu, mir i blagostanje!“

Nastojat ćemo, da u svim većim centrima otvorimo radničke domove sa čitaonicom i knjižnicom te redovitim predavanjima. Ići ćemo na ruku radništvu pri osnivanju raznih zadruga, da im olakšamo breme života. U našim organizacijama dat ćemo mu čvrst vjerski odgoj, kao i odvracati od teških mana, u kojima danas živi, a koje ga toliko ponizuju i tako mu nemilo ubijaju dušu i tijelo (kao alkoholizam, blud, psost i kletva). Živo ćemo poraditi, da ga gospodarski podignemo i obezbijedimo. Sve to obuhvaća naš program, jer, kako dobro ističe naš drug dr Juretić, glavni tajnik „J. S. S.“ za Bosnu i Hercegovinu, za nas: „Rješavati radničko pitanje znači poskrbiti se i za vjersko čudoredno odgoj radnika i njegove obitelji, omogućiti mu prosvjetni razvitak, osigurati mu staleška, gospodarska i društvena prava; slobodu stručnih organizacija, kolektivne ugovore, radničke komore, mogućnost stručne naobrazbe“.

Još bih mnogo mogao i imao da pišem o našem programu budućnosti. No do u tancine će ga iznijeti i rastumačiti novi list „Radnik“, koji će skoro početi da izlazi kao glasilo „Jug. Strukovnog Saveza“ za Dalmaciju. Stoga ga najtoplije preporučujemo svima onima, koji se hoće i dužni su, da se iz bližega upoznaju sa opsegom i značajem radničkog pitanja te prate radnički pokret u našoj zemlji.

Joso Felicinović.

Istina ih peče!

Stara je stvar, da je ljudima nečiste savjesti nepodnosiva istina. Ona ih više boli no ubod noža, jer otkriva bolna mjesta njihove tajne bolesti, koja je kužna i opasna za sve one, koji se ne mogu da oduševne ni odobre njihov „odgojni“ sistem. Tako i naša tačna i istinita zapažanja o nimalo odgojnom djelovanju „Diletanskog Kluba“ mjesnog „Sokolskog Društva“ nemilo su dirnula gospodu, koje se tiču. Silno su ljuti i kivni na nas, što smo se u 19. broju usudili, da iznesemo na vidjelo neko otrovno cvijeće iz njihova perivoja. Držali su zato potrebitim, da nam u mjesnom „Dalm. Radikalu“ u dva navratka odgovore, obrane se i nas i javnost uvjere o onom, o čemu sami nijesu uvjereni.

U br. 90. gosp. B. Čuković, u znaku skrušenja, pada na koljena i brani se pod zvučnim naslovom „Otrovne zmije u sokolskom perivoju“, a g. Stjepan Čegar u ime „Diletanskog Kluba“ odgo-

je za njih g. Čuković „dobro shvatio i valjano kreirao kapelanovu ulogu“, kao što i da za njih zamjerka g. Delagiovanni odiše „farizejskom skrupuloznošću“ baš zato, što se razlikuje naše i njihovo mišljenje o vjeri i katoličkom svećeniku.

G. Čelar ni riječju ne kuša da opravda i obrani ona tri šaljiva komada, za koja smo mi ustvrdili, da se njima kviri mladež i još više u blato tura naše savremeno, i onako već dosta pokvareno, društvo. To je baš znak, da je bila opravdana naša moralna skrb, kojom smo upozorili općinstvo, roditelje i učiteljske vlasti na ovakvo nimalo odgojno, a pogubno, djelovanje mjesnog „Sokolskog Društva“. Eto to je ta naša „prozirna tendencija“, „zavist“, zato naše „lacrimae“ bez ikakvih pobožnih željica! Vrlo je žalosno, kako nam mogu prigovarati, što „udaramo u prave jermijade nad propalim moralom današnje generacije“, baš u doba, kad je iza Paskijevićeva strašnog zločina sva naša javnost silno zabrinuta zbog moralnog sloma današnje mladeži, zbog užasnog ponora današnje potpune moralne pokvarenosti; baš u doba, kad odgojitelji i roditelji drže ankete i vijećaju o tome, kako da se spriječi zlo, koje prijeti, kako da spaše mladost; baš u doba, kad naši najbolji i priznati pravnici i kriminalisti, koji uostalom nijesu nikakvi zloglasni „klerikalci“, jedan dr Šilović i dr Miller ističu, kako jedino religija može dati sankciju za vladanje i odgoj pojedinca, pak toplo preporučuju povratak k religiji, povratak k idealizmu, preporučuju roditeljima i odgojiteljima, da djecu, žele li joj dobra, povjere crkvi, svećenicima na odgoj! Tim najbolje mjesno „Sokolsko Društvo“ pokazuje, kako u današnjim ovako razvratnim odgojnim prilikama ne može niti je kadro, da uz tjelesni dade i čestiti moralni i vjerski odgoj našoj mladeži i spasi je od užasnog ponora potpune moralne pokvarenosti, koji joj inače prijeti. To mogu samo da dadu naša katolička društva i organizacije, koje svoje članove i članice odgajaju po načelima naše vjere i sijući sjeme kršćanske katoličke ljubavi!

Mi znamo, da će i ova naša temeljita i istinita zapažanja gospodi od „Sokolskog Društva“ biti silno neugodna i neprijatna! No eto zahvalni smo im, što su nas baš oni sami svojim odgovorom potakli, da ih iznesemo i naglasimo!

Šestogodišnjica smrti bl. Augustina Kažotića.

Dneva 3. augusta o. g. navršuje se 600. godišnjica smrti bl. Augustina Kažotića, Trogirana, biskupa zagrebačkog i lucerinskog. Bl. Augustin Kažotić rodio se oko g. 1253, a umro je 3. VIII. 1323. Bio je dominikanac. Neko vrijeme upravljao je samostanom sv. Dominika u Trogiru. Njegovim nastojanjem sagrađila je njegova sestra Bitkula današnju crkvu sv. Dominika u Trogiru. Bio je glasoviti propovjednik i državnik. Kao vrsni propovjednik pobijao je nauku Bogomila u Bosni i nauke Saracena u Italiji. G. 1304. postade biskupom u Zagrebu. Istakao se radom u biskupiji, propovjedanjem i svetim življenjem. Za njegova biskupovanja gradila se stolna crkva u Zagrebu. Bio je na raznim crkvenim sinodama kao papinski pouzdanik. Budući da je došao u sukob s kraljem Karlom Robertom, zamoli papu Ivana XXII., da ga riješi biskupske stolice u Zagrebu. Nato je bio imenovan biskupom u

Luceri u Italiji, te se i tamo isticao svojim pastirskim radom i mnogim krepostima. Radi čudesa, koja je sam izvršio i koja su se poslije njegove smrti dogodila njegovim zagovorom, te radi sveta života bio je proglašen blaženim.

Trogir, rodni grad bl. Augustina Kažotića, sprema se, da dostojno proslavi 600. godišnjicu smrti svoga velikog sina. Prema mitodarima, što se sakupe, učinit će se koji trajni spomen na ovu svečanost. Do koji dan bit će tiskan životopis bl. Augustina Kažotića.

U gradu Trogiru sabrano je do sada 2432 Din. Izvana pridoniješe slijedeći: Lubin don Ivan - K. Stari 100 din., Jerolim Petrić zlatar - Šibenik 100 din., don Vicko Fulgosi ravnatelj sjemeništa - Split 100 din., G. A. Millissich - Split 500 din., Pavo Zelalija struč. podoficir I. klase - Šibenik 60 din., Blaž Petrić - Sinj 25 dinara.

Sokol za Orjunu.

Pokrajinska Uprava u Ljubljani je napokon prošlih dana bila prisiljena, da raspusti podružnice Orjune u Mariboru i Ptuju radi njihovih brojnih i čestih nasilja proti svima, koji nijesu bili njihova mišljenja. Skrajni je već zato bio čas, jer je inače mirno pučanstvo zbog njihove sve veće drskosti i terora bilo silno uznemireno i uzbuđeno tako, da bi se samo bilo latilo sredstava samoobrane, da se vlast već jednom nije makla. Dosta je žalosno, da je vlast to učinila tek iza zadnjeg napada Orjune na Njemce.

Iza ovog raspusta deputacija Jugoslavenskog Sokolskog Saveza, na čelu joj dr. Ravnihar, posreduje kod velikog župana, da bi povukao odluku o tom raspustu Orjune u Ptuju i Mariboru. A Starješinstvo Jug. Sokolskog Saveza objavilo je vrlo oštar protest proti raspustu Orjune. U tom protestu „državotvorni“ Sokol grozi se s apelom na „sve odgovor ne čimbenike, koji danas imaju u rukama sudbinu naše države, neka se ne igraju s ognjem i neka ne stvaraju takav položaj, koji bi prisilio discipliniranu silu sokolstva, da mimo njih i protiv njih čuva i brani moć i čast domovine na temelju načela, koja su svakom bratu i sestri sveta i nepovrediva“.

Prema ovoj izvaji čovjek bi morao da zaključuje, da su sokolstvu sveti i nepovredivi svi nasilni čini Orjune, te poznate politično-revolucionarne organizacije. Sokol ovim opet dokazuje, da je u svom bistvu samo privesak demokratske stranke, kao što je i Orjuna čedo g. Pribičevića. Značiteljni smo samo, što će na ovo reći oni Sokoli, koji nijesu pristaše demokratske stranke. Poznato nam je, da je tih dosta i u mjesnom „Sokolskom Društvu“.

I poslije svega ovoga gospoda od mjesnog „Sokolskog Društva“ nekako samodopadno ističu: „Soko ne goji mržnju, već vaspitava narod, sije ljubav i slogu. To je njegov cilj.“ („Dalm. Radikal“ br. 90.) - pak opet: „Sokolska imparcijalnost u stranačkim odnosima (sic!)... kadra je, da kod stanovitih individuuma izazove zavist.“ („Dalm. Radikal“ br. 91.) Baš ste se zarekli, draga gospodo! Zaludu su sve ove vaše međene i zvucne riječi! Ne mogu da nas nikako ni uvjere ni zavaraju, kad nas eto gole činjenice tako očito, s najmjerodavnijeg mjesta, uvjeravaju o protivnome!

Najzanimivije je ipak, da je ovom protest - izjavom i Sokol eto dospio među protivdržavne revolucionarne elemen-

te. Grozi se mjerodavnim faktorima čak s pobunom, samo što se još potpuno ne identifikira s Orjunom! Tako je to! Naši demokrati i sve njihove organizacije i privjesci ne mogu se nikad dosta nafrazirati i nahvaliti svoje državnostvornosti, dok se radi o njihovim interesima. No eto vidimo, da znadu i u druge diple zadipiliti, kad se kadli tadli državna vlast sjeti, da su prije državni i narodni interesi negoli njihovi. Što ćemo, kad je samo njima „u misli domovina“!

Iz katoličkoga svijeta.

Imenovanje splitskoga biskupa. Iz Rima i Beograda javljaju, da je stalno imenovan za splitskoga biskupa Dr. Klement Kv. Bonifačić. — On se rodio u Baškoj na otoku Krku. Gimnaziju je svršio s odlikom na Sušaku. Bogoslovne nauke dijelom u Gorici, a dijelom u Beču, gdje je položio doktorat sub auspiciis. — Više je godina bio tajnikom pk. biskupa dra Mahnića, uz koga je neumorno radio. Kad je nastalo burno doba u najvećoj župi biskupije, Malom Lošinju, koji je tada bio mnogo zaražen tudincima i strancima, Mahnić šalje dra Bonifačića, da pokrije mjesto župnika-dekana i sredi prilike. I on je zbilja ubrzo svladao silne poteškoće te stekao opće štovanje i razne časti. Za vrijeme talijanske okupacije kao oduševljeni i vatreni rodoljub morao je da podnese mnoga progrosvata, dok napokon silom nije bio odalečen sa župe i izmjenjen sa jednim talijancem. — Msgr Bonifačić je čovjek veoma pobožan, svestrano naobražen, fina i simpatična osoba.

Proslava svete Djevice Orleanske u Francuskoj. Otkako je Djevica Orleanska, Ivana d' Arc, proglašena sveticom, njezina je svetkovina prava narodna svečanost u čitavoj Francuskoj. Sav se narod natječe, da oda svoje poštovanje ovoj svetišci, koja je svojedobno Francusku spasila od propasti. Ista francuska vlada, koja je većim dijelom u rukama framasuna, ne može se otići ovom narodnom katoličkom slavju. Ministri i generali učestvuju kod crkvenih svečanosti. Sva društva nastoje, da što svečanije iskažu počast toj svetoj seljačkoj djevojci. Svi se gradovi na dan njezine svetkovine kite zastavama, sagovima i cvijećem. Ove godine na dan 13. svibnja osobito svečano je protekla ova proslava. Naročito su se istakli gradovi Pariz, Rouen i Orleans.

Novi mariborski biskup. Kako javljaju iz Rima, sv. Otac Papa imenovao je biskupom u Mariboru bivšeg tršćanskog biskupa dra Karlina.

Dva proglašenja blaženih. 10. svibnja sv. Otac Papa svečano je proglasio blaženim skromnog svećenika sa francuskih pirenejskih brda časnoga Mihaela Garicoitisa, a tri dana kasnije bio je na isto tako svečani način uzdignut u redove blaženih učeni i glasoviti kardinal svete rimske Crkve isusovac Bellarmin. I kod jedne i kod druge svečanosti uz mnogobrojne kardinale i druge dostojanstvenike učestvovalo je mnogo hiljada vjernika.

Umorstvo španjolskog kardinala-nadbiskupa. Prošlih dana su dva mladića sa 12 hitaca iz revolvera ustrijelili saragoškog kardinala-nadbiskupa Soldevilo y Romero. Kardinal je ostao na mjestu mrtav. Ovaj nemili događaj učinio je najdubljim utisak na čitavu španjolsku javnost.

Sva je kršćanska kultura danas na katoličkoj štampi!

Domaće vijesti.

Što je od pripomoći općinskim činovnicima? Ima već dva mjeseca, da je odbor javio, da je već sve uređeno, kako da se porazdijeli državna pripomoć aktivnim i umirovljenim opć. činovnicima. Pa i ta mala milost još ne može da prode kroz željezna vrata. Nikakav stalež, a osobito umirovljenici nijesu u najdijem stanju! Pa zar nema nikoga, da to pospješi i opremi? Do koga je, neka se makne, da ti narodni trudbenici založe u zadovoljstvu, a ne u ogorčenju, svoj zaloga. Čujemo da stvar spava kod Pokr. Uprave u Splitu, jer da nema personala. Da vlada što treba od opć. činovnika, kako bi znala energično pospješiti! Ako je do odbora, onda ne možemo nego pokuditi javno nemarnost i otezanje. Znadu i oni, što će reći jesti tvrdi kruh sa devet kora. Imali su nas od toga doba obavijestili, što je na stvari, i čemu zapinje. Ovakva neizvjesnost ubija vjeru i pouzdanje. — *Jedan umir. opć. činovnik.*

Obilna kiša u benkovačkoj i biogradskoj općini. Kako nam javljaju, prošlih dana pala je obilna kiša u svoj benkovačkoj, a rekao bih i biogradskoj općini. Narod je veoma veselo. Nade je, da će sada iza nje sve dobro roditi. Prije nje su ljudi, jer prezaduženi, bili opravdano i ozbiljno zabrinuti i uznemireni radi velike suše, koja je vladala i prijetila da svu hranu ove godine uništi.

Gradske vijesti.

Zasluzeno odlikovanje. Nj. V. Kralj je na prijedlog ministra vjera Msgr. Vicka Skarpu, kanonika Stolnog Kaptola u Šibeniku i bivšeg kaptolskog vikara, odlikovao ordenom sv. Save III. stepena. Msgr. Skarpa je, i ako u godinama, za vrijeme tuđinske talijanske okupacije i s narodnog i s crkvenog pogleda razborito, požrtvovno i neustrašivo upravljao šibenskom biskupijom na opće zadovoljstvo svih svojih sunarodnjaka, a bijes i zaprepašćenje mrskih okupatora, radi čega je i bio interniran, sve do evakuacije, u rodnome Starome-gradu (na Hvaru). Ovo visoko odlikovanje, kao priznanje s najvišeg mjesta, on je potpuno zaslužio. Tom prigodom k ostalim brojnim neka primi i naše najsrdačnije čestitke!

Ispiti zrelosti. Na mjesnoj gimnaziji i realnoj gimnaziji pismeni ispiti zrelosti počinju 11. ov. mj. a usmeni 18. ov. mj., dok je maturantima školska obuka svršila 2. ov. mj. — Na mjesnoj učiteljskoj školi, kako doznajemo, pismeni ispiti zrelosti počinju 2. srpnja, a usmeni 10. srpnja.

Zahvala privrednika. Predsjednik Društva za promet stranaca u Zagrebu g. Milić upravio je tajniku mjesnog Udruženja trgovaca, industr. i obrtnika za sjevernu Dalmaciju pismo, kojim zahvaljuje u ime svih sputnika na srdačnom dočeku hrv. i slov. privrednika u Šibeniku te ističe: „Svi su nas svagdje lijepo primili, ali se Šibenik u tome osobito istakao“. Još obećaje, da će uzastojati, da se ovakvi izleti što češće priređuju i da u njima učestvuju stranci iz svih krajeva Evrope.

Umjetnička izložba. U čitaonici mjesnog „Sokolskog Društva“ 10., 11., 12. i 13. ov. mj. (od 10—13 sati i od 16—19 sati) bit će izloženo nekoliko slikarskih radova našega umjetnika g. Zvone Rakamarića. Ulazina 6 din., a daci plaćaju polovicu.

Godišnji ispiti privatista kod reformne realne gimnazije i velike gimnazije u Šibeniku počinju dana 15. o. mj. Prijava Direkciji 14. o. mj.

Prijamni ispiti za I. razred za oba zavoda dana 30. juna u 10 sati, a upisivanje u 9 sati. Kod upisa treba prikazati: krštenicu, kojom će se dokazati, da je učenik rođen najkasnije godine 1913., školsku svjedodžbu od najmanje četiri razreda osnovne škole i po propisu ispunjene domovnice. Upisnina i ispitna taksa za prvi razred kao i prošle godine.

Ponovni potresi. Zadnjih se dana ponovno oćutjelo više manjih potresa. Neki su se jedva mogli osjetiti.

Za doček ratne siročadi. U subotu 26. pr. mj. g. opć. upravitelj sazva je sastanak, na koji su pristupili izaslanici svih mjesnih društava. Raspravljalo se o dočeku te ukonačenju pitomaca „Zavoda za vaspitanje i zaštitu djece“ u Beogradu, koji imaju stići u naš grad. Izabran je radni odbor od pet lica, koji se odmah dao na posao.

Gostovanje splitskog Narodnog Pozorišta. I za ovog gostovanja mogli smo se uvjeriti, da ova institucija svojim predstavama ne vrši on plemenitu kulturnu misiju, koja joj namijenjena: da nas lijepom i zdravom umjetnosti odgaja i popravlja. Oni su možda mislili, da će nas ovakvim predstavama („Zmija devojka“ i „Dupla punica“), kao i „velegradane“, podignuti u više sfere života. No oni su nam nažalost označili puteve, koji vode k baruštinama, dapače samo dno tih modernih baruština. Uvjereni smo, da bi bilo mnogo bolje, da su i prve dvije večeri davali koji ozbiljni komad, kad su im šaljivi komadi sablažnjivi i pikantni, kao da nema i ne može biti i zdrava i čista humora (Nušić!). Tada bi ostavili bolji dojam u našem gradu, a i zahvalnost bi publike bila mnogo veća — Na koncu moramo priznati, da su s tehničke strane svoje uloge sve tri večeri baš lijepo odigrali.

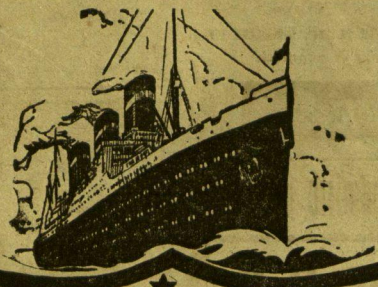
Osamica za kužne bolesti. S pozudane strane doznajemo, da je

Zdravstveni Odsjek Pokr. Uprave u Splitu odredio, da se osamica za kužne bolesti sagrađi u samoj bolnici u blizini kuća za umobolne, gdje se sad nalazi staja. Nama je drago, što se Zdravstveni Odsjek napokon odlučio, da nam sagrađi osamicu, koju smo nužno trebalo. No ne možemo nikako odobriti, da se baš tu gradi, jer to mjesto nije za to ni najmanje prikladno naš zato, što nije potpuno izolovano. Vrlo blizu je glavni općinski put, kojim dnevno prolazi na stotine težaka u polje i seljaka u grad. U neposrednoj blizini su i neke kuće za stanovanje. Nade je suviše, da bi se Šibenik baš na ovoj strani mogao s vremenom širiti. Stoga u interesu zdravlja, koje ovom osamicom želi da zaštitu, Zdrav. Odsjek mora da odustane od ove namisli i za osamicu nade drugi zgodniji določaj, koji će biti potpuno izolovan.

Šibenički apotekari (Beroš, Milošević i Montana) obznanjuju gradanstvo, da se od 1. juna t. g. apoteke redovito otvaraju u 8 sati, a zatvaraju u 19 sati. Samo za razdoblje od 1. maja do 30. septembra zatvarat će se u 13^{1/2}, a otvarati u 15 sati i konačno zatvarati u 20 sati. Nedjeljom i na dan Božića apoteke će biti cio dan zatvorene izuzevši dežurne, dok će se na sljedeće zapovjedne blagdane: Nova godina (1. I.), Tri kralja (6. I.), Svijećnica (2. II.), Uskrsni ponedjeljak, Uzašašće, Duhovski ponedjeljak, Tijelovo, Vidovdan (28. VI.) Sv. Petar i Pavao (29. VI.), Velika Gospa (15. VIII.), Mala Gospa (8. IX.), Svi sveti (1. XI.), Ujedinjenje (1. XII.) i drugi dan Božića zatvarati u 13 sati.

Darovi „Uboškom Domu“. Ženska Narodna Zadruga din. 500. Da počasti uspomenu pk. Luce Picula: Rade Šare din. 50. Da počasti uspomenu pk. Siniše Bibića: Jerolim Drag. Defilipis din. 10. — Uprava im najljepše zahvaljuje.

Oglas dražbe. Kod Pokrajinske Bolnice u Šibeniku, držat će se dne 12. juna t. g. javna dražba za opskrbu bolnice potrebitim živežnim namirnicama i drvima za gorivo kroz II. polugodište 1923. Za pitanje obratiti se Upravi Bolnice.

Parobrod
“LEVIATHAN”

59956 Br. Reg. tona

Najmoderniji, najveći i najluksozniji oceanski parobrod. Najveći napori znanosti, snage kapitala i pronalaznog duha utjelovljeni su u ovom čudesnom parobrodu. — Neprisposobiva udobnost u svim razredima.

Prvo putovanje u New York 17. jula 1923.
zatom 7. augusta, 28. augusta itd., svake treće sedmice iz Southampton — Cherbourg. — *Pobliže kod dolje navedenih adresa.*

BREMEN — NEW YORK

izravna veza sa sjajnim američkim vladinim parobrodima. — Nenadkriljivi na udobnosti, čistoći i izvrsnoj opskrbi. — Brzi i sigurni brodovi.

„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahtjevacite *pobliže upute i plovidbenu listinu broj 234.*

Zgodna prilika za otpremu robe

UNITED STATES LINES

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
Beograd, Palata Beogradske Zadruge.

AMERIKANSKI i ENGLESKI

Singer šivaći strojevi

**Singer igola
i doknadnih
dijelova**

**Singer ulja
konca, svile
i t. d.**

Vlastita mehanička radiona

Prodaja na otplatu

Singer šivaći strojevi **Bourne & Co.**
New-York

Centrala za S. H. S.
ZAGREB, Marulićeva ulica broj 5.

Podružnice: Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar i Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Maribor, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skopje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Stip. - Zastupstva u svim većim mjestima.

Hamburg-Južnoameričko-parobrodarsko društvo.

Najveći, najbrži i najljepši parobrodi za prevoz putnika sa sjajnim uređajem I. II. i III. razreda odlaze:

25. aprila	TUCUMAN
5. maja	VILLAGARCIA
17. "	CAP NORTE
25. "	SANTA THERESA
29. "	ESPANA
15. juna	CAP POLONIO
18. "	LA CORUNA
23. "	MADEIRA
3. jula	VIGO
12. "	ANTONIO DELFINO

I Z HAMBURGA
za Argentinu, Braziliju i Uruguay.
Sve obavijesti daje dragovoljno i besplatno
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
ZAGREB, Petrinjska ulica br. 73.

DROGERIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.
Naočala ... Cvlkera.
završuje svaku izradbu po okol. liječničkom propisu
Primaju se popravci.

Jesam li podmirio pretplatu?

RATAR D. D.

Veletrgovina gospodarskim potrepštinama i proizvodima
Z a g r e b

PODRUŽNICA: SUŠAK

Telefon interurb. 14-50

Brzjavni naslov: „RATAR-SUŠAK“
(Osnovano po Hrv.-slav. Gospodarskom društvu k. s. z. Zagreb)

dobavlja sa svojih skladišta na Sušaku, Rijeci i Bakru najpovoljnije:

Modru galicu, Sumpor

umjetna gnojiva, gospodarske strojeve i potrepštine, sjemenje, žitarice, brašno, kolonijalnu robu, stočnu hranu itd.

POKUČSTVO

solidno i ukusne izradbe može se dobiti uz veoma niske cijene samo kod dobro poznate trgovine

RIKARD DELFIN ŠIBENIK (Obala).
sa stolarskom-tapetarskom
- - - radionom. - - -

PAPIRNICA GRGO RADIĆ ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica.

Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Skladište knjiga za osnovne škole.

Igračke za djecu.

Posluga brza i solidna.

Cijene umjerene!

CUNARD LINE

Najbrži parobrodi svijeta. Izravni putnički tovarni i expres saobraćaj od Hamburga i Cherbourga za Ameriku i Kanadu

4 dimnjaka, 5 1/2 dana. Vlastite kabine za putnike III. razreda. Putnike prate iskusni činovnici do luke ukrcanja, te im putem pruže u svakom pogledu dragovoljno svaku pomoć. Uputstva daje: **Cunard Line.**

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
Jugoslavenska banka d. d. Zagreb
B-cesta 33. kao i naša Agencija zastupnik Josip Jadronja - Šibenik
Brzjavni naslov: „Cunard Line“
Šibenik.

BERSON

GUMENE PETE i GUMENE POTPLATE

Jeftinije i trajnije su nego od kože!
Najbolja zaštita protiv viage i zime!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada Glavna ulica 108. Podružnica Šibenik Brz. naslov Gospobanka. Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Đakovo,
Maribor,
Sarajevo,
Sombor,
Split.

Ispostava: Bled.

Afilijacije:
Sveopća zanatlijska banka d. d. u Zagrebu i njena podružnica u Karlovcu te Gospodarska banka d. d. u Novom Sadu.

Dionička glavnica i pričuva
preko K. 60.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.

„HAMBURG - AMERIKA LINIJA“ i „UNITED-AMERICAN LINES INC.“

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:

J. G. Drašković, Zagreb

Oprema putnika u I. II. i III. razredu sa najmodernijim parobrodima.

Izravna pruga
HAMBURG - NEW-YORK
bez prekrćavanja.

„HAMBURG - AMERIKA LINIJA“
Najbolja i najudobnija veza za
JUŽNU AMERIKU.

Gledje uputa obratiti se na:
Iseljeničku poslovnicu J. G. DRAŠKOVIĆ - ZAGREB
Cesta „B“ br. 3. (kraj državnog kolodvora)

ili na podružnice: u Beogradu, Balkanska ulica 25; u Ljubljani, Kolodvorska ul. 26; te na podzastupstva: u Bitolju, Gjordanje J. Dimitrijević i Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187; u Velikom Bečkereku, Dušan Lj. Mihajlović, Kralja Petra trg 4; u Sušaku, Jovo Gj. Ivošević; u Splitu, Ante Buić, Dioklecijanova obala 13; u Gružu, Ivo Lovričević

PUTNIKE PRATI NA PUTOVANJU OD ZAGREBA DRUŠTVENI NAMJEŠTENIK.